

Buorm (*Natrix natrix*)

Buormen (*Natrix natrix*) er den største av våre tre frittlevende slangearter som vi finner i Norge. De andre to artene er hoggorm (*Vipera berus*) og slettsnok (*Coronella austriaca*). Ståloormen (*Anguis fragilis*) blir ofte tatt for å være en slange, men den er derimot en øgle. Buorm kalles ofte for vanlig snok.

Utbredelse

Buormen forekommer hovedsakelig i lavlandet i Sørøst-Norge og langs Sørlandskysten, men den er også funnet i området rundt Bergen. Mye tyder på at antallet buorm er avtagende her i landet. Buormen er en glimrende svømmer, og er mer knyttet til vann og kulturmark enn hoggorm og slettsnok.

Kjennetegn

Fargen på buormen er grå, brungrå eller svart, med karakteristiske hvite til oransjegule nakkeflekker (Figur 1 og 2). Buormen kan imidlertid også en sjelden gang være helt svart. Kroppen er slank og smidig og har vanligvis mange buktninger når dyret kryper, noe som skiller den fra hoggormen. Øyets pupill er rund. Buormen er en stor slange. Lengden kan komme opp i over 100 cm, mens den maksimale lengden som er rapportert i Norge er 135 cm.

Man skiller buorm lett fra hoggorm og slettsnok. Buorm har lyse nakkeflekker, mens hoggormen har et karakteristisk svart sikksakk mønster på ryggen. Slettsnok skiller seg ut med to rader med sorte prikker på ryggen. En helt svart buorm kan skilles fra en helt svart hoggorm bl.a. på smidigheten når den kryper.

Livssyklus

Buormen blir kjønnsmoden i en alder av 3-5 år som for hoggorm. Paring foregår i mai (senere jo lenger nord man kommer). I motsetning til hoggormen som føder levende unger så legger buormen egg. I juni legges seks til 24 egg i gjødselhauger og kompostdynger. Eggene klekkes etter omtrent én måned.

Figur 1. Buormen er grå, brungrå eller svart, med lyse nakkeflekker. Enkelte buorm kan også være helt svarte uten de lyse nakkeflekkene (Illustrasjon: Trond Haugskott).

Buorm er aktiv om dagen, og man kan ofte se den på jakt ute i vannet. Ellers kan man oppdage den mens den ligger og soler seg i vannkanten. Ved fare kan den krype eller svømme av sted med stor hastighet.

Figur 2. Buorm med hvite nakkeflekker (Foto: Atle Skovli Berg)

Vekselvarme dyr

Slanger er vekselvarme dyr, dvs. at de varmes opp av luften omkring. Er det kaldt i været vil de derfor være trege i bevegelsene, og man kan ofte finne de på steiner som er eksponert for sol der de forsøker å få opp kroppsvarmen. Om vinteren ligger buormen i dvale.

Buorm er ikke et skadedyr!

Buormen er ikke giftig, men bittet kan være smertefullt. Slanger gjør ingen skade på hus og bygninger. De kan derimot være med på å holde bestander av smågnagere nede. Mange mennesker har en ubegrunnet frykt for slanger, og det kan derfor være ubehagelig for dem å ha store mengder med slanger krypende rundt i sitt nærmiljø. Dette kan ofte være tilfellet på enkelte hytter der det er rikelig med smågnagere og amfibier, samt skjulesteder for slanger slik som f.eks. steingjerder og kratt. Enkelte ganger forviller slanger seg inn i kjellere, og de kan være svært vanskelig å finne etterpå.

Kan man smittes av sykdommer fra buorm?

Generelt er reptiler kjent for å ha en del diaréfremkallende bakterier i seg, som f.eks. Salmonella. Slangene har imidlertid en atferd som gjør at de ikke spiller noen direkte rolle som sykdomsspredere til mennesker i og med at det er lite sannsynlig at de kommer i direkte kontakt med menneskemat som igjen ikke blir tilstrekkelig varmebehandlet.

Alle slanger er fredet!

I følge viltloven er alle slanger i Norge fredet. Viltloven sier: "Det er forbudt å fange, jage, drepe, eller skade fredet vilt. Dersom det er nødvendig for å hindre skade på person eller eiendom, er det tillatt å avlive smågnagere og krypdyr." Det følger av dette at buorm ikke skal bekjempes.

Forebygging mot slanger

På grunn av at buorm ikke gjør noen skade så trenger man generelt ikke gjøre noe forebyggende mot dem. Er man redd slanger og ønsker at disse skal trekke lenger bort fra bygninger er det imidlertid en del ting man kan gjøre. Man må finne ut hvilke områdene i miljøet som slangene benytter seg av. Dette er ofte områder med tett vegetasjon, kratt, steingjerder, steinurer. Buormen vil være mer knyttet til områder med vann enn hoggorm og slettsnok.

Forebyggingen går ut på å fjerne busker, kratt, høyt gress og steingjerder i umiddelbar nærhet av boligen for å hindre at slangene kommer for nær. Et slikt tiltak vil ofte også redusere bestanden av smågnagere, eventuelt holde de unna, og på den måten redusere slangenes tilgang på mat. Eventuelt kan man fange buorm i plastrør eller pappør som plasseres på bakken. Slanger vil ofte utforske disse rørene, og dermed krype inn i disse. Rørene bør sjekkes om kvelden eller morgenen mens det er kjølig og slangene er lite aktive. Slangene kan deretter enkelt slippes fri i et annet område.